

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М.П. ДРАГОМАНОВА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ „МАГІСТР”
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ „ПОЛІТОЛОГІЯ”**

Київ 2012

Підготовлено : доцент кафедри політичних наук, кандидат політичних наук
Радченко Л.М.

Затверджено на засіданні кафедри політичних наук протокол № 9 від 14 грудня 2011 року.

Методичні рекомендації містять теоретичні основи і практичні рекомендації щодо методики, організації та технології написання магістерської роботи.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Науково-дослідна діяльність – це інтелектуальна праця, яка спрямована на здобуття знань, формування вмінь і навичок аналітичного і самостійного мислення.

Мета даної методичної розробки – висвітлити теоретичні основи і практичні рекомендації щодо методики, технології та організації написання магістерської роботи.

У рекомендаціях докладно подаються етапи науково-дослідної діяльності, розглядається коло основних проблем, пов'язаних із забезпеченням результативності та об'єктивності наукової діяльності: вибір напряму й теми наукового дослідження, пошук, накопичення і обробка наукової інформації, визначення об'єкта і предмета, методології дослідження, гіпотези і програми її перевірки, оформлення результатів наукової діяльності у вигляді магістерських робіт.

Рекомендації викладено відповідно до діючих нормативних стандартів Міністерства освіти і науки України, що регламентують підготовку магістрів.

У методичних рекомендаціях використано досвід кафедр НПУ ім. М.П. Драгоманова щодо підготовки і написання магістерських робіт. Дотримання наведених вказівок до написання магістерської роботи допоможе студентам уникнути помилок, для виправлення яких потребуватиме додаткових зусиль і невиправданої затрати часу.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Магістерська робота — це самостійна науково-дослідна робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту і отримання академічного ступеня магістра. Магістерська робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого – є самостійним, оригінальним науковим дослідженням студента. Основне завдання її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно здійснювати науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Мета написання магістерської роботи.

- систематизувати і поглибити теоретичні та практичні знання з обраної спеціальності й спеціалізації, навчитись застосовувати їх при розв'язанні конкретних завдань;
- осягнути існуючі політологічні проблеми і навчитись розв'язувати їх;
- оволодіти методикою дослідження, узагальнення та логічного викладу матеріалу;
- розвинути вміння самостійно вивчати й узагальнювати науково-теоретичні джерела і практичний аспект політологічних проблем.

Загальні вимоги до магістерської роботи: цілеспрямованість, об'єктивність, чітка логічність і послідовність побудови роботи і викладу матеріалу, глибина дослідження та повнота висвітлення питань, переконливість аргументації викладених думок, точність і стислість формулювань, конкретність викладу матеріалу, обґрунтованість висновків і рекомендацій, правильне оформлення роботи.

1.1. Вибір та затвердження теми магістерської роботи.

Тематика дипломних робіт складається провідними викладачами

кафедри і затверджується на першому в навчальному році засіданні.

Орієнтовні напрями магістерських робіт з політичних наук наступні:

1. Історія і теорія політичної науки.
2. Політичні інститути і процеси.
3. Політична культура ті ідеологія.

Зазначений перелік є узагальненим і не вичерпним. Студенти можуть самостійно сформулювати тему магістерської роботи і з відповідним обґрунтуванням подати заяву про її затвердження завідувачу кафедри.

Студенти стаціонарної форми навчання мають визначитись щодо теми магістерської роботи до 30 жовтня поточного навчального року. Наукового керівника магістерської роботи студента стаціонарної форми навчання кафедра призначає до 15 листопада. Термін затвердження тем і наукових керівників студентам заочної форми навчання визначено графіком навчального процесу заочної форми навчання, але не пізніше ніж за півроку (див. дод. А).

При виборі теми необхідно враховувати, що в межах однієї форми навчання, як правило, не допускається виконання магістерської роботи за однією і тією ж темою двома чи більше студентами.

Після вибору теми магістерської роботи студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій просить затвердити цю тему. При цьому, якщо тема магістерської роботи є в затвердженому кафедрою переліку, обґрунтовувати свій вибір студентові не потрібно (див. дод. Б). Якщо ж студент формулює тему магістерської роботи самостійно, він має навести конкретні мотиви свого вибору — робота над темою в межах наукових студентських досліджень, теоретичний інтерес до теми, зв'язок теми з професійною діяльністю, можливість використання додаткових джерел тощо.

В окремих випадках, зумовлених винятковим збігом обставин (стажування за кордоном, перехід на іншу роботу тощо), допускається зміна

чи уточнення затвердженої теми магістерської роботи.

1.2. Основні вимоги до магістерської роботи

Магістерська робота виконується українською мовою. У виняткових випадках, за погодженням із завідувачем кафедри та з письмового дозволу директора інституту, магістерська робота може бути виконана іншою мовою. При цьому на титульній сторінці назва зазначається українською мовою і мовою виконання магістерської роботи (див. дод. В).

Обсяг

Згідно з вимогами до обсягу магістерської роботи оптимальним вважається обсяг до 100 друкованих сторінок.

Рекомендовані орієнтири стосуються основного тексту магістерської роботи і не поширюються на список використаних джерел і додатки.

Допускаються відхилення від зазначених орієнтирів у межах 20 %. Якщо обсяг магістерської роботи перевищує ці межі, рецензент може відмітити це як її недолік. Якщо обсяг магістерської роботи менший від 50 сторінок та така робота, як правило, не допускається до захисту.

Структура роботи

Обов'язкові складові магістерської роботи:

1. *Зміст роботи.* Включає вступ, розділи і підрозділи основної частини, висновки, список використаних джерел (див. дод. Г).
2. *Вступ.* Студент обґрунтовує актуальність обраної теми магістерської роботи, визначає об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, методологічну базу, у загальних рисах характеризує ступінь дослідженості даної теми, використані джерела. Орієнтовний обсяг вступу становить дві – чотири сторінки.

Об'єктом дослідження є вся сукупність відносин різних аспектів теорії й

практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження – це лише ті суттєві зв'язки та відносини, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є вужчим за об'єкт.

Об'єктом виступає те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення. Визначаючи об'єкт, треба дати відповідь на запитання: що розглядається. Предмет же визначає аспект розгляду, дає уявлення про зміст об'єкта дослідження, про те, які нові властивості, аспекти і функції об'єкта розкриваються.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення студентами проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці й вимогами суспільства до його більш ефективного функціонування.

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити його *завдання*:

- вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вивчення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);
- глибоке вивчення практики розв'язання даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин;
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми;
- експериментальна (за необхідності) перевірка запропонованої системи заходів щодо відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення

максимально важливих у відповідних умовах результатів розв'язання цієї проблеми за певних витрат часу й зусиль.

Під час наукового пошуку необхідно з'ясувати *стан вивченості обраної теми* сучасною наукою, щоб не повторювати в роботі загальновідомих істин, більш конкретно й точно визначити напрями та основні розділи свого дослідження.

3. *Основна частина.* Змістовно розкриваються питання, що становлять предмет дослідження. Складається з двох-трьох розділів; I розділ висвітлює теоретичні засади теми, аналізується зміст обраної теми, різні погляди на дану проблему й висвітлюється власне її розуміння. Обсяг – 10-12 сторінок. Наступні розділи всебічно аналізують досліджувану проблему й пропонуються шляхи її розв'язання. Всі структурні елементи роботи мають бути взаємопов'язаними.

4. *Висновки.* Включають основні підсумки виконаного дослідження (переважно в теоретичному плані), а також практичні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення, здійснення організаційно-технічних заходів, створення чи вдосконалення методики досліджень тощо. Обсяг 2-3- сторінки.

5. *Список використаних джерел.* Наводяться лише ті джерела, на які зроблено посилання в магістерській роботі. При цьому мають бути дотримані певні правила щодо назви джерел і послідовності їх розміщення у списку.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки структурних елементів магістерської роботи і заголовки розділів розташовують посередині рядка і друкують великими літерами (крапку в кінці назви не ставлять).

Відстань між рядками заголовка, а також між двома заголовками має бути такою, як у тексті.

Після назви розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки має бути щонайменше два рядки тексту.

Нумерація сторінок магістерської роботи

Сторінки магістерської роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки.

Титульну сторінку включають до загальної нумерації сторінок магістерської роботи, але номер сторінки на ній не ставлять.

Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок магістерської роботи.

Нумерація розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти магістерської роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи магістерської роботи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладу суті змісту і позначатись арабськими цифрами без крапки, наприклад 1, 2, 3 і т. д.

Підрозділи магістерської роботи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад 1.1, 1.2 і т. д.

Якщо розділ або підрозділ складається з одного пункту або пункт складається з одного підпункту, його також нумерують.

Таблиці

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше або на наступній сторінці, або в «додатках». На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад: таблиця 2.1 — перша таблиця другого розділу.

Таблиця може мати назву, яку друкують з великої літери і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Переліки

У разі потреби переліки можуть бути наведені всередині пунктів або підпунктів. Перед переліком позицій ставлять двокрапку.

Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою або, не нумеруючи, дефіс (перший рівень деталізації). Для подальшої деталізації переліку слід використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації).

Приклад оформлення переліку:

В наш час вчені вказують на наявність наступних компонентів державної безпеки на світовій арені:

а) політичних, які передбачають дії держави щодо збереження національного суверенітету і неприпустимого обмеження іншими країнами своїх життєвих інтересів;

б) економічних, спрямованих на зміцнення міждержавних зусиль, кооперацію, інтеграцію з іншими країнами для реалізації соціально-економічних і гуманітарних програм. ...

Переліки першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного відступу, другого рівня — з відступом відносно розташування переліків першого рівня.

Посилання

Посилання в тексті магістерської роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, відокремленими двома квадратними дужками, наприклад: у працях [1-7]. Припускається наводити посилання на джерела у зносках. При цьому оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за списком використаних джерел із зазначенням номера. Наведемо приклад.

У тексті: "...в силу цього артикуляція владно значимих інтересів, як правило приводить до виникнення декількох різних позицій" [7]

У списку використаних джерел:

7. *Політологічний енциклопедичний словник* /За ред.Ю.С.Шемшученка, В.Д.Бабкіна. - К. : Генеза, 1997. – С.100.

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, додатки зазначають їх номери. Наприклад: "...у розділі 4...", "...дивись 2.1...".

Додатки

Додатки слід оформлювати у вигляді окремої частини, розташовуючи їх у порядку появи посилань на них у тексті магістерської роботи.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки, мати заголовок, надрукований посередині рядка з великої літери. В правому верхньому куті сторінки над заголовком з великої літери (курсивом) повинно бути надруковано слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Е, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: додаток А, додаток Б тощо. Один додаток позначається "дод. А". Додатки повинні мати спільну з роботою наскрізну нумерацію сторінок.

Крім обов'язкових елементів магістерська робота може включати як додатки витяги з нормативних актів, копії документів, зразки анкет, за якими виконувалось узагальнення практики, дані соціологічних досліджень, таблиці, схеми тощо.

1.3.Терміни подання і рецензування магістерських робіт.

Термін подання підготовленої і в належний спосіб оформленої магістерської роботи на кафедру для рецензування визначається з урахуванням навчального плану відповідної форми навчання та особливостей його виконання в поточному навчальному році.

Прийняття кафедрою магістерських робіт після встановленого терміну можливе лише за поважних причин затримки і з письмового дозволу директора інституту чи його заступника за попередньою згодою завідувача

відповідної кафедри.

2. ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Після затвердження теми магістерської роботи та призначення керівника студент розпочинає виконувати роботу. Як правило, ця робота включає такі етапи:

- попереднє ознайомлення з джерелами. Результатом чого має бути складання систематизованого списку бібліографії з теми магістерської роботи. У подальшому цей список повинен постійно уточнюватись і доповнюватись;
- визначення предмета та мети дослідження і складання плану роботи;
- збір необхідних для написання магістерської роботи матеріалів та їх опрацювання. Результатом чого має бути складений у встановленій формі й погоджений з керівником план магістерської роботи, визначені об'єкт, предмет, мета і завдання роботи;
- написання магістерської роботи;
- урахування зауважень наукового керівника й остаточне оформлення магістерської роботи. Результатом цієї роботи має бути остаточний варіант магістерської роботи, погоджений з керівником і оформлений відповідно до встановлених вимог. Разом з відгуком керівника остаточний варіант роботи подається на кафедру і реєструється в журналі.

2.4. Написання магістерської роботи

Відповідно до розробленого і погодженого з керівником плану студент висвітлює кожне з передбачених у ньому питань. При цьому він, як правило:

- наводить і розглядає різні погляди на спірні проблеми окремих науковців і практичних працівників;
- визначає власну позицію щодо спірних проблем, підтримуючи одну чи кілька з висловлених точок зору або формулюючи власну точку зору з

наведенням відповідних аргументів;

- аналізує відповідні положення першоджерел;
- використовує матеріали практики, інші матеріали ілюстративного характеру (статистичні дані, узагальнення, витяги з архівних документів тощо);
- підтримує чи вносить пропозиції щодо вдосконалення ефективної роботи політичних інститутів, державних установ тощо;
- формулює інші пропозиції теоретичного, технологічного чи спеціального характеру.

Не припускаються так звані запозичення, коли матеріали чи положення видаються за власний доробок студента. Не можна також припускати суцільного цитування відповідних джерел чи іншого їх надмірного використання, коли "питома вага" такого використання в магістерській роботі перевищує 50 %.

Список використаних матеріалів складається з трьох частин:

- нормативні матеріали;
- спеціальна література;
- практичні матеріали.

Нормативні матеріали

Під цим найменуванням наводять перелік законів та інших правових актів, які було використано в магістерській роботі. Зазначений перелік вмішують після висновків. Порядок розташування нормативних актів залежить від їх юридичної сили. Найвищу юридичну силу має Конституція України. Вона відкриває перелік законів та інших правових актів. Далі зазначають кодекси, закони. Укази Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, відомчі нормативні акти (накази, інструкції тощо), примірні статути кооперативних і громадських організацій тощо. Після зазначення кожного нормативного акта необхідно вказувати офіційне

джерело, в якому він опублікований. Наприклад:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30.- С. 141.
2. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”// Урядовий кур’єр. –1997. - № 107-108.
3. Про національні меншини України: Закон України від 25 червня 1992. №2494-ХІІ //Відомості Верховної Ради України. –1992. - № 36. – Ст.529.

Спеціальна література

Найдоцільнішим є алфавітний спосіб розміщення літературних джерел, коли прізвища авторів і назв (якщо автор не зазначений або їх понад три) розміщуються за алфавітом.

До цього списку включають підручники, посібники, монографії, збірники наукових праць, їх складові, статті, тези доповідей, дисертації, автореферати дисертацій тощо.

Назва джерела	Приклад оформлення
Монографії, підручники, посібники: до трьох авторів	Вказують прізвища всіх авторів: Горбатенко В.П. Стратегія модернізації суспільства: Україна і світ на зламі тисячоліть. Монографія. – К.: Видавничий центр “Академія”, 1999. – 240 с. Скиба В.Й., Горбатенко В.П., Туренко В.В. Вступ до політології: Навчальний посібник для студентів. – К., 1998.

<p>чотири і більше авторів</p>	<p>Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник /М.С. Горшеньова, К.О. Закоморна, В.О. Ріяка та ін.; За заг.ред. В.О. Ріяки. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.:Юрінком Інтер, 2004 – 544 с.</p>
<p>Багатотомні видання</p>	<p>Основи політології: Курс лекцій /За ред. Б.Кухти. – К., 1992. – Ч.2. – 300с.</p>
<p>Складові монографії, підручника, збірника</p>	<p>Іваненко П.П. Роль електронних засобів масової комунікації в умовах виборчих перегонів 2004 року //Матеріали науково-практичної конференції “Політична криза в Україні у дзеркалі ЗМІ”. – К., 2004. – С.24-26.</p>
<p>Статті журналу</p>	<p>Калініченко М.М. Свобода і влада в громадянському суспільстві: історичний аналіз концепцій // Нова парадигма: Журнал наукових праць. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2005. – Випуск 47. – С.56-69.</p>

Результатом цього етапу є написання першого варіанта магістерської роботи, який студент подає для ознайомлення (перевірки) керівнику роботи.

3. КЕРІВНИЦТВО МАГІСТЕРСЬКОЮ РОБОТОЮ

Керівництво магістерською роботою здійснюється з метою надання студентові необхідної допомоги у процесі її написання, а також

здійснення контролю за дотриманням вимог, які висуваються до магістерської роботи у вищому закладі освіти. До основних належать такі форми керівництва магістерською роботою: попередні консультації, погодження плану магістерської роботи і визначення індивідуального завдання, поточні консультації, перевірка магістерської роботи, написання відгуку на магістерську роботу, консультація з питань захисту магістерської роботи в Державній екзаменаційній комісії.

4. РЕЦЕНЗУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Рецензування магістерської роботи є її кваліфікованою перевіркою фахівцем з відповідної навчальної дисципліни. Мета перевірки полягає в наступному: визначення позитивних аспектів та (або) недоліків магістерської роботи, що рецензується; встановлення ступеня відповідності магістерської роботи вимогам до такого виду робіт у вищому закладі освіти; рекомендаціях ДЕК щодо конкретної оцінки (можливих варіантів оцінки) магістерської роботи.

Рецензія на магістерську роботу

Рецензія на магістерську роботу — це письмовий виклад рецензентом своїх зауважень, висновків і пропозицій, які повинні бути враховані при захисті магістерської роботи в ДЕК.

Форма написання рецензії довільна, проте окремі моменти є обов'язковими:

- позиція рецензента щодо актуальності вибраної студентом теми;
- оцінка рецензентом визначених студентом предмета, мети і завдань дослідження, запропонованого ним плану (змісту) магістерської роботи;
- висновок рецензента щодо наявності в роботі позитивних аспектів (переваг);
- узагальнений виклад переваг з відповідною їх конкретизацією;
- висновок рецензента щодо наявності к магістерській роботі недоліків;

- виклад недоліків у систематизованому вигляді з відповідними конкретними прикладами;
- визначення впливу переваг і недоліків на остаточну оцінку магістерської роботи;
- остаточний висновок щодо ступеня відповідності магістерської роботи вимогам, що висуваються до такого виду робіт: "повністю відповідає", "загалом відповідає", "повністю не відповідає";
- пропозиції щодо можливої конкретної оцінки магістерської (можливих варіантів такої оцінки) з урахуванням її захисту в ДЕК — "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

Рецензія може бути написана рецензентом власноруч або надрукована з обов'язковим зазначенням дати її написання та особистим підписом рецензента.

5. ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Захист магістерської роботи відбувається на спеціальному засіданні ДЕК за певною процедурою: виступ студента, запитання членів ДЕК і присутніх до студента та його відповіді, виступи інших осіб, відповіді студента на зауваження рецензента та інших осіб, оцінка магістерської роботи з урахуванням її захисту.

5.1. Виступ студента

Студент готує тези виступу чи повний його текст, як правило, заздалегідь. Термін виступу на засіданні ДЕК встановлюється в межах 10-15 хвилин. Текст виступу включає:

- обґрунтування актуальності вибраної теми магістерської роботи;
- визначення предмета, мети, завдань, пошукових меж дослідження;
- висвітлення найважливіших теоретичних і практичних проблем з теми роботи, визначення власної позиції щодо спірних питань;
- конкретні висновки, пропозиції та рекомендації щодо досліджуваної

проблеми.

Текст магістерської роботи та виступ студента є підставою для попередніх висновків членів ДЕК щодо оцінки магістерської роботи, сумлінності та самостійності студента в роботі над обраною темою дослідження.

5.2. Запитання і відповіді

Після виступу студент повинен відповісти на запитання, які можуть бути поставлені йому присутніми. Ставити запитання мають право голова (головуючий на засіданні) та члени ДЕК, а з дозволу голови (головуючого на засіданні) ДЕК й інші особи. Запитання повинні стосуватися змісту чи форми магістерської роботи, а також окремих положень, сформульованих студентом під час його виступу на засіданні ДЕК.

Відповіді на запитання мають бути короткими, аргументованими, чіткими та конкретними. Вони повинні показати рівень загальної політологічної грамотності студента і рівень його підготовки за обраною спеціалізацією.

Відповіді під час захисту магістерської роботи сприяють поглибленню висновків, які роблять члени ДЕК після виступу студента.

5.3. Виступи інших осіб

На засіданні ДЕК може виступати керівник магістерської роботи, а з дозволу голови (головуючого на засіданні) ДЕК й інші особи — керівник магістерської практики студента, керівник наукового студентського гуртка чи проблемної групи, член ДЕК тощо. У своїх виступах вони можуть зупинитися на окремих позитивних чи негативних моментах магістерської роботи, вказати на її наукову цінність чи недоліки, звернути увагу на особливості, що були наявні під час написання магістерської роботи та її захисту на засіданні ДЕК.

Завершуватись такі виступи повинні конкретними пропозиціями щодо врахування в остаточній оцінці магістерської роботи тих чи інших "особливих уваг".

Виступи на засіданні ДЕК інших осіб надають членам ДЕК повнішу інформацію про індивідуальні особливості написання та захисту магістерської роботи, допомагають визначити позицію щодо можливості врахування цих особливостей при остаточній оцінці роботи.

5.4.Відповіді студента на зауваження рецензента та інших осіб

Як правило, свій виступ студент має почати з подяки керівникові магістерської роботи, її рецензентові та іншим особам, які сприяли її написанню та захисту.

Відповідаючи, студент повинен чітко визначити свою позицію по суті зроблених йому зауважень. Для цього він має здійснити певне узагальнення і вивістити з якими зауваженнями необхідно безумовно погодитися; які зауваження є спірними і чому; які зауваження він не приймає і на яких підставах.

Відповіді студента мають бути конкретними, обґрунтованими, коректними і по можливості короткими. Такі відповіді дають змогу членам ДЕК переконатись у здатності студента самокритично реалізувати її.

5.5.Оцінка магістерської роботи

Кожний член ДЕК самостійно приймає рішення щодо оцінки магістерської роботи з урахуванням як особистого ознайомлення, так і з огляду на її захист, і на закритому засіданні ця оцінка повідомляється іншим членам ДЕК. Рішення щодо остаточної оцінки приймається після обговорення більшістю голосів членів ДЕК. Кожний член ДЕК у разі незгоди з остаточною оцінкою має право на окрему думку, яку він може записати в журналі ДЕК.

Остаточна оцінка магістерської роботи оголошується головою (головуючим на засіданні) ДЕК у присутності студентів. Окрема думка члена ДЕК (якщо вона є) до відома студентів не доводиться.

У разі отримання незадовільної оцінки студент може з дозволу декана факультету захистити її протягом трьох років під час роботи державних

екзаменаційних комісій.

5.6. Критерії оцінювання магістерської роботи

Магістерські роботи оцінюються так:

"відмінно" — якщо до магістерської роботи немає суттєвих зауважень, вона містить елементи наукової новизни, має наукове та практичне значення, доповідь на захисті є логічною, змістовною, проголошена вільно, зі знанням справи; відгуки і рецензії позитивні, відповіді на запитання членів ДЕК правильні; робота повністю відповідає встановленим вимогам;

"добре" — якщо тема роботи практично розкрита, але наявні окремі недоліки, які не мають істотного значення; у теоретичній частині поверхово проаналізовані літературні джерела або враховані не всі існуючі в науці течії, концепції тощо; елементи новизни та практичного значення подані не чітко; недостатньо використані інформаційні матеріали; є окремі зауваження в рецензії та відгуку наукового керівника, які не були аргументовано пояснені студентом; доповідь студента на захисті побудована логічно, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК в основному правильні; робота оформлена в межах встановлених вимог;

"задовільно" — тема роботи в основному розкрита, але мають місце певні недоліки змістовного характеру; нечітко сформульована мета дослідження; відсутній або суттєво обмежений аналіз наукової полеміки; аналітична частина характеризується надмірною описовістю; добір інформаційних матеріалів не завжди обґрунтований; висновки і пропозиції, що містяться в роботі, не обґрунтовані; рецензія і відгуки містять окремі зауваження, що не дістали пояснення; доповідь прочитана за текстом або підготовлена невдало; не всі відповіді на запитання членів ДЕК були належно аргументовані; є зауваження щодо оформлення роботи;

"незадовільно" — не сформульована мета дослідження; порушена логіка у викладенні матеріалу в роботі; розділи не узгоджені між собою; відсутній огляд сучасних літературних джерел; аналіз проблеми поверховий,

використані застарілі джерела; відсутній докладний аналіз досліджуваної проблеми; відсутні особисті висновки і пропозиції автора; робота не відповідає спеціальності "Політологія"; є суттєві недоліки в оформленні роботи; виступ на захисті свідчить про слабку орієнтацію у політичній сфері та досліджуваній проблемі.

6. ТИПОВІ ПОМИЛКИ В НАПИСАННІ ТА ОФОРМЛЕННІ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

- Зміст роботи не відповідає плану магістерської роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині.
- Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта.
- Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта та предмета дослідження.
- Автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом.
- Не зроблено глибокого і всебічного аналізу проблеми, не використано нову, сучасну спеціальну літературу (останні 5—10 років) з теми дослідження.
- Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня досліджуваності проблеми,
- Не розкрито зміст особистого внеску, самостійного дослідження (новизни), поверхово висвітлено наукова проблема.
- Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
- У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з

яких запозичено матеріал.

- Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без додержання вимог державного стандарту.
- Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, робота виконана неохайно, з грубими помилками.

Зразок оформлення індивідуального завдання

Індивідуальне завдання на виконання магістерської роботи

«Погоджено»
науковий керівник магістерської роботи

(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.)

(підпис)

« ___ » _____ 20 __ р.

Прізвище, і'мя, по батькові студента _____

Тема магістерської роботи _____

Зміст і терміни виконання магістерської роботи

Назва розділу магістерської роботи	Термін виконання
Вступ	
Розділ 1	
Розділ 2	
Розділ 3	
Висновки	
Оформлення магістерської роботи, отримання відгуку наукового керівника на роботу, її доопрацювання	
Попередній захист магістерської роботи на кафедрі	
Підготовка до захисту магістерської роботи	
Захист магістерської роботи	

Студент _____

(підпис)

« ___ » _____ 20 __ р.

Перелік орієнтовних тем магістерських робіт:

1. Взаємозв'язок і співвідношення глобального та національного розвитку у стратегічному виборі України на початку третього тисячоліття.
2. Принципово нова економічна стратегія – основний фактор національного порятунку України.
3. Економічні реформи в Україні у контексті центральноєвропейського та світового досвіду.
4. Сильна реформаторська модель мобілізаційного типу та неможливість її застосування в Україні.
5. Посттоталітарний казус у системі українського суспільства наприкінці ХХ століття.
6. Порівняльний аналіз виборчих систем України та Польщі.
7. Політичний консенсус в сучасному діалозі цивілізацій.
8. Сучасна українська ідея як частина PR –стратегії.
9. Розвиток свідомості українського народу як чинник формування громадянського суспільства.
10. Проблеми європейської безпеки в контексті боротьби з міжнародним тероризмом (на прикладі зовнішньої політики Швейцарії).
11. Роль засобів масової комунікації у виборчій кампанії 2004 р.
12. Становлення і розвиток феномену політичної еліти та політичного лідерства в сучасній Україні.
13. Трансформація політичної системи в умовах посттоталітарного суспільства.
14. Політичне лідерство та політичні еліти в сучасній Україні.
15. Соціал-демократична доктрина: історичний, теоретичний та прикладний контекст.
16. Стан і тенденції розвитку системи масової комунікації в Україні після набуття незалежності.
17. Еволюція футуроорієнтованих підходів до опанування майбутнього в історії людської цивілізації.
18. Діалектика співвідношення дихотомій «модерн-постмодерн» і «модернізація-постмодернізація».
19. Основні принципи культурно-політичного розвитку постсучасного суспільства.
20. Розробка та реалізація політичної стратегії.
21. Маркетинговий менеджмент виборчої кампанії. Формування команд кандидатів.
22. Взаємозв'язок і співвідношення глобального та національного розвитку у стратегічному виборі України на початку третього тисячоліття.

- 23.Нові планетарні зрушення в системі цінностей (глобальна революція свідомості) та формування етносу глобального світу.
- 24.Адміністративна реформа: досвід втілення в європейських країнах та перспективи реалізації в Україні.
- 25.Політичне прогнозування як чинник забезпечення ефективності державно-управлінських рішень.
- 26.Соціальні аспекти сучасних глобалістичних трансформацій.
- 27.Порівняльний аналіз політичних ідеологій країн Європейського Союзу.
- 28.ЗМІ як чинник виборчої кампанії.

Приклад оформлення титульної сторінки магістерської роботи

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М.П. ДРАГОМАНОВА
Інститут політології і права**

Кафедра політичних наук

На правах рукопису

Допускається до захисту в ДЕК

Завідувач кафедри
політичних наук
проф. Бабкіна О.В.

«__» _____ 20__ р.

Рецензент

«__» _____ 20__ р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня
«магістр»

на тему:

студентки
53 ПОЛ групи
денної форми навчання
Петрової Ірини Миколаївни

Науковий керівник:
д.п.н., проф. Горбатенко В.П.

Київ 2012

Приклад оформлення змісту магістерської роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ.....	6
1.1. Особливості формування політичного світогляду української молоді.....	6
1.2. Політична культура як предмет політологічного дослідження	26
1.3. Молодь як суб'єкт політологічного аналізу в контексті демократизації суспільства.....	54
РОЗДІЛ 2. ПРОЦЕС СОЦІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК	
ОБ'ЄКТ ПОЛІТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ.....	72
2.1. Сутність та особливості політичної соціалізації української молоді ...	72
2.2. Громадянська освіта та виховання у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу	96
ВИСНОВКИ.....	111
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	117
ДОДАТКИ.....	124